

НАРЕДБА № 67 от 13.02.2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Дърворезбар“

Обн. - ДВ, бр. 24 от 23.03.2012 г., в сила от 23.03.2012 г.;

Издадена от министъра на образованието, младежта и науката

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 215040 „Дърворезбар“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление 215 „Приложни изкуства и занаяти“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 215040 „Дърворезбар“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на втора степен на професионална квалификация за специалността 2150401 „Дърворезбарство“.

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2 и 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебни планове и учебни програми за обучението по специалността по чл. 2.

Раздел II

Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 215040 „Дърворезбар“.

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията „Дърворезбар“ определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработването и утвърждаването на учебните планове и учебните програми по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Министър: Сергей Игнатов

Приложение към чл. 2
Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация
по професията „Дърворезбар“

Професионално направление:		
215	Приложни изкуства и занаяти	
Наименование на професията:		
215040	Дърворезбар	
Специалност:		Степен на професионална квалификация:
2150401	Дърворезбарство	Втора

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години

За придобиване на втора степен на професионална квалификация по професията „Дърворезбар“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение (утвърден от министъра на образованието, младежта и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 8.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 9.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г., Заповед № РД-09-621 от 18.05.2010 г., Заповед № РД-09-1728 от 1.12.2010 г., Заповед № РД-09-748 от 13.06.2011 г. и Заповед № РД-09-1805 от 9.12.2011 г.) входящото минимално образователно равнище е:

- за ученици - завършено основно образование или завършен клас от средното образование, при срок на обучението до 4 години (рамкова програма Б) или завършено основно образование при срок на обучението 4 години (рамкова програма В);

- за лица, навършили 16 години - завършен клас от средното образование или завършено средно образование, при срок на обучението 1 година (рамкова програма Б) или завършено основно образование, при срок на обучението 4 години (рамкова програма В).

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията „Дърворезбар“ с придобиване на втора степен на професионална квалификация не се изисква предишна професионална квалификация или професионален опит.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Дърворезбарят изработва (машинно или ръчно) и декорира дървени изделия или части от тях. Ремонтира и реставрира дървени изделия и артикули с декорация. Дърворезбарят подготвя дървения материал за работа и го съхранява при подходящи условия.

Дърворезбарят използва в ежедневната си работа електрически, механични и ръчни инструменти.

Дърворезбарят трябва да бъде сръчен, търпелив, упорит и издръжлив при извършване на еднообразна, рутинна дейност. Необходима е физическа сила за пренасяне и повдигане на тежки предмети, за извършване на натиск с пръстите и

дланите на ръцете и готовност за работа в неудобна поза (приведен над тезгяха) продължително време.

Обикновено дърворезбарят работи под ръководството на технолог, от когото получава задачи, отчита се и се консултира при изработване на сложно изделие или при възникване на проблем. Дърворезбарят трябва да може да разчита работни проекти, чертежи, схеми и скици.

Ако работи самостоятелно, дърворезбарят комуникира с клиента и отговаря за спазване на изискванията му.

Дърворезбарят работи както в работилници, ателиета, цехове и складове, специализирани за сушене и съхраняване на дърво, разкрояване и декориране на детайли от дърво, сглобяване и повърхностна обработка на дървени изделия, така и на открито при използване на вредни за здравето химически вещества. Условието на работа се характеризират с високо ниво на шум, запрашеност и повишен риск, свързан с използването на машини с движещи се части. Дърворезбарят използва дразнещи химически вещества (лепила, лакове, бои, байцове).

Работното време на дърворезбаря е с нормална продължителност в съответствие с Кодекса на труда, но понякога се налага да работи и в почивните дни.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Придобилият втора степен на професионална квалификация по професия „Дърворезбар“ може да продължи обучението си по професия „Художник - приложни изкуства“, специалност „Художествена дърворезба“ с придобиване на трета степен на професионална квалификация.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011), утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, изм. и доп. със заповеди № РД-01-204 от 28.02.2011 г., № РД-01-426 от 30.05.2011 г., № РД-01-529 от 30.06.2011 г., № РД-01-533 от 30.06.2011 г. и № РД-01-952 от 29.12.2011 г.

Придобилият втора степен на професионална квалификация по професията „Дърворезбар“ може да постъпи на работа на следните длъжности от НКПД - 2011: 7521-1007 Работник, изсушаване на дърво, 7521-1008 Работник, обработка на дърво, 7522-1007 Производител, изделия от дърво, 7522-2015 Майстор-гравьор дърво (дърворезбар), 7522-1002 Дърводелец, мебелист, 7522-1018 Работник, повърхностна обработка на дърво, 7522-1020 Работник, производство на декоративни елементи от дърво, както и други длъжности от единична група 7522 „Дърводелци, мебелисти и сродни на тях“ по преценка на работодателя.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;

- опазва околната среда;

- избира и използва правилно лични предпазни средства;

- разпознава опасни ситуации, възникващи в процеса на работа, и назовава и спазва предписания за своевременна реакция;

- познава съществуващите икономически отношения, процеси и явления, свързани с производството на резбовани дървени изделия;

- познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес съгласно Кодекса на труда и разбира договорните отношения между работодател и работник;

- работи успешно в екип, участва активно при изпълнение на задачите, съдейства и проявява лоялност към работодателите и колегите;

- разбира своята роля в дейността на предприятието и съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си;

- умее да създава документ, съдържащ текст, с помощта на компютър; намира информация в интернет и ползва електронна поща;

- разбира текстове на чужд език, свързани с изработването на дървени изделия.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка, единна за всички професии от професионално направление „Приложни изкуства и занаяти“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава и спазва изискванията и разпоредбите на нормативните документи, регламентиращи дейностите в занаятчийското производство;

- съзнава необходимостта и познава начините за повишаване на квалификацията си.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията „Дърворезбар“ задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- разпознава, избира и употребява дървен материал според неговите качества, технологични и физико-механични свойства;

- познава основните процеси в дървообработването;

- познава устройството и принципите на действие на машините и на механичните и ръчните инструменти, с които работи;

- разчита и изпълнява работни проекти, схеми, скици и чертежи;

- изработва дървени изделия с различно предназначение;

- декорира и изпълнява повърхностна довършителна обработка на изделията;

- ремонтира и реставрира дървени изделия и артикули.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
1. Спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда	1.1. Избира и използва целесъобразно лични предпазни средства и специална работна екипировка (противопрашни маски и очила) 1.2. Съобразява се с правилата за безопасна работа с машини и инструменти 1.3. Поддържа хигиена на работното си място 1.4. Спазва изискванията за опазване на околната среда 1.5. Адекватно реагира в опасни ситуации, възникнали в процеса на работа 1.6. Оказва долекарска помощ при възникнал инцидент 1.7. Използва по предназначение средствата за противопожарна защита (кофпомпа, пожарогасител и др.)
2. Познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес и разбира своята роля в дейността на предприятието	2.1. Изпълнява компетентно задачите, поставени от работодателя 2.2. Проявява самоконтрол и самопроверка при изпълнение на задачите, съдейства и демонстрира лоялност към работодателя и колегите 2.3. Възстановява, разширява и обобщава наученото, като се стреми да го използва и усъвършенства в трудовия процес 2.4. Разбира своята роля в дейността на предприятието и

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си
3. Спазва изискванията на трудовото законодателство и отстоява правата си като участник в трудовия процес	<p>3.1. Посочва видовете предприятия, свързани с производството на изделия от дърво</p> <p>3.2. Познава документите, свързани с трудовото законодателство – трудов договор, допълнително споразумение и др.</p> <p>3.3. Посочва изискванията на Кодекса на труда, свързани с работното време, почивките, отпуските, формите на заплащане и други права и задължения на работещите в предприятието</p> <p>3.4. Умее да съставя документи, свързани с постъпване и напускане на работа, ползване на отпуски, писма, становища, предложения и др.</p>
4. Подбира подходящ дървен материал за изработване на различни видове изделия	<p>4.1. Изброява правилата за съхранение на дървесината</p> <p>4.2. Сравнява характеристиките на различни видове дървесина</p> <p>4.3. Подбира подходящ дървен материал според изделието, което трябва да изработи</p> <p>4.4. Осигурява подходящи условия за съхранение на дървения материал и дървените изделия в ателието (склада, работилницата)</p>
5. Изработва, ремонтира и реставрира части от дървени изделия и артикули от дърво	<p>5.1. Изрежда етапите в технологичния процес при изработването на различни изделия и артикули от дърво</p> <p>5.2. Разчита проекти, схеми, скици и чертежи на изделия и артикули от дърво</p> <p>5.3. Разпознава и описва различни машини и инструменти за дървообработване:</p> <ul style="list-style-type: none"> · ръчни (трион, чук, длето, пила, четка, вана, длета/прави, наклонени, козеножка, холкери с различни номера, жилкови, барокови и др.) · механични (преса, менгеме, стяга и др.) · електрически (банциг, фреза, оберфреза, струг, сушилня, шлайфмашина, гилотинна ножица, щрайхмус, шипорезна машина, циркуляр, кантослепваща машина и др.) <p>5.4. Описва принципа на работа с машини и инструменти за обработка на дърво</p> <p>5.5. Разчертава, разкроява и сглобява изделия и артикули от дърво</p> <p>5.6. Изработва части на дървени изделия, като проявява увереност и сръчност при работа с инструменти, машини и съоръжения</p> <p>5.7. Почиства, поддържа и съхранява машини, инструменти и съоръжения в съответствие с изискванията и инструкциите</p>
6. Изработва различни видове дърворезба	6.1. Описва особеностите (характеристиките) и разпознава различни видове дърворезба (овчарска, плоска, релефна, орелефна, геометрична, контурна резба)

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	<p>6.2. Разпознава стиловете в българската дърворезба и произведенията на известни български майстори дърворезбари</p> <p>6.3. Възпроизвежда различните видове резба с помощта на ръчни инструменти, като наблюдава съответните модели</p> <p>6.4. Изработва дърворезба по скица, чертеж, снимка</p> <p>6.5. Използва различни информационни източници (вкл. и интернет) както на български, така и на чужд език</p>
7. Извършва финална обработка на дървените изделия	<p>7.1. Описва видовете и последователността, в която се извършва финалното обработване на изделията</p> <p>7.2. Познава различни видове материали (байцове, бои, лакове и др.) и начина на употребата им</p> <p>7.3. Нанася байцове, бои, лакове, като спазва технологичните изисквания</p> <p>7.4. Извършва повърхностна обработка на изделието (артикула) – пилене, шлайфане, позлатяване, патиниране, избелване, матиране, фурнироване, лакиране</p>
8. Ремонтира и реставрира изделия и артикули от дърво	<p>8.1. Разпознава дефектите по дървените изделия</p> <p>8.2. Съгласува с клиента (или прекия си ръководител) възможностите и средствата, необходими за реставрацията или ремонт</p> <p>8.3. Подбира подходящи материали и техники за възстановяване след консултация със специалист реставратор</p>

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

В учебен кабинет се провежда обучението по теория. Кабинетът трябва да разполага с работно място за преподавателя и за всеки обучаван и с дидактически средства и материали, необходими за провеждане на процеса на обучение: компютър с мултимедия, учебни видеофилми, инструменти за измерване, ръчни и електрически инструменти за демонстрация, макети и модели, реални образци, онагледяващи табла и др.

5.2. Учебна работилница (ателие)

В учебна работилница се провежда обучението по практика. В учебната работилница всеки обучаван трябва да има обособено работно място (тезгях) със задължителни предпазни средства (противопрашни маски, очила, специално облекло), преса (менгеме, стяга), комплект длета за ръчна работа и с други ръчни инструменти (трион, чук, пила, четка, вана). Учебната работилница трябва да разполага с банциг, фреза, оберфреза, струг, сушилня, шлайфмашина, гилотинна ножица, щрайхмус, шипорезна машина, циркуляр, кантослепваща машина, шкафове за съхранение на дървен материал, както и необходимите за обучението консумативи, материали и готови изделия.

Обучението по практика може да се провежда и в предприятия или учебно-производствени бази към предприятия.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория на професията имат лица с образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ със специалности от професионални направления „Теория на изкуствата“ и „Изобразително изкуство“ от

Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с ПМС № 125 от 2002 г. (обн., ДВ, бр. 64 от 2002 г.; посл. изм. и доп., бр. 94 от 2005 г.).

Право да преподават по практика на професията имат лица с образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ със специалности от професионално направление „Теория на изкуствата“ и „Изобразително изкуство“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, които имат квалификация по дървообработване или дърворезба или притежават майсторско свидетелство за художествена обработка на дърво.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на знанията им в областта на:

- техника, технология, технологичен контрол и опазване на околната среда, отнасящи се до спецификата на професията и специалността;
- формиране на ключови компетентности и личностни качества, необходими за успешно упражняване на професията;
- професионално консултиране, ориентиране и насочване на обучаваните - младежи и възрастни, относно възможностите за продължаващо професионално обучение и кариерно развитие в избраната професионална област.